

KÜLFÖLDI ERDŐTÖRVÉNYEK

Örök életű jogszabály nincs! A jogszabályok élnek, fejlődnek és alakulnak, szorosan követve a gazdasági és társadalmi fejlődést.

Feltétlenül szükséges is, hogy a jogszabályok lépést tartsanak az élettel, tükrözzék az azzal kapcsolatos változásokat és követelményeket.

A jogalkotók egy-egy szükséges módosítást nem mindig úgy hajtanak végre, hogy néhány szükséges változtatás miatt új, átfogó jogszabályt kezdeményeznek, hanem a módosítani kívánt pontokat azonos szintű, új jogszabályba foglalják és ezzel az alapjogszabályt módosítják vagy kiegészítik.

A sok és gyakori módosítás viszont jelentősen nehezíti a jogalkalmazók munkáját; a „foltozgatás” jelentősen csökkenti az áttekinthetőséget.

A jogalkalmazóknak állandóan figyelemmel kell kísérni jogszabályaikat.

E tevékenységet két ok indokolja:

1. Hogyan válik be a jogszabály, hogyan szolgálja azt a célt, amiért megalkották és helyesen alkalmazzák-e annak szövegét. Nem merültek fel az életben, a munka során olyan problémák, amelyekre az alkotók nem gondoltak.
2. Nem haladta-e túl az élet a jogszabályt, nincsenek-e olyan új — odavonatkozó — jelenségek vagy feladatok, amelyeket ugyancsak jogilag kell szabályozni.

E két — lényes, sőt fontos — ok következtében kell a jogalkotóknak az életet és alkotásukat állandóan figyelemmel kísérni és a jogszabályokat a fenti két pont alapján „gondozni”; a fejlődés és az élet követelményeinek megfelelően, lehetőleg napra kész állapotban tartani.

Az erdőgazdálkodás alapjogszabálya az országgyűlés által elfogadott és az 1961. VII. szám alatt beiktatott erdőtörvény. Ezt a törvényt a szakemberek és a jogászok — bel- és külföldön is — jó és sok újat hozó törvénynek tartották. A gazdálkodás alakulása, néhány szükséges szempont, az alkalmazás tapasztalatai, szükségessé tették, hogy közel 10 év múlva, törvényünket az Elnöki Tanács módosítsa és újra időszerűvé tegye. Így látott napvilágot az 1970. évi 28. számú, törvényerejű rendelet és az azt kiegészítő, részletező végrehajtási kormányrendelet.

Az élet pedig azóta is ment tovább. Egyre-másra jelentkeztek újabb igények és követelmények, merültek fel tapasztalatok és mutatkoznak erdőgazdálkodásunk és faiparunk területén olyan jelenségek, amelyeket — a „gondozási kötelezettségünk” alapján, a különböző társszervek jelzéseit is figyelembe véve — előbb vagy utóbb, de jogilag újra rendezni, módosítani, szabályozni kell.

Ez azt jelenti, hogy már most fel kell készülni egy új erdőtörvény megalkotására. Ez még nem a holnap, de a holnapután feladata! Most már nem „foltozni”, hanem az áttekinthetőség érdekében, új jogszabályt kell alkotni. Van már tapasztalatok, fontos jelzések, a helyzetváltozások és új követelmények indokai, amelyek alátámasztják és igénylik az adatok és anyagok gyűjtését, a munkálatok előkészítését.

Ehhez a szép és nem könnyű feladathoz, ennek minél jobb végrehajtásához kíván kapcsolódni és szerény segítséget nyújtani az Erdészeti Tudományos Intézet is. Feltártuk — a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium erdészeti és faipari főosztályával együttműködve — azokat a jelenségeket és szemponto-

kat, amelyek időszerűek, és egy új erdőtörvény előkészítésénél és megalkotásánál érdekesekek, szükségesek lesznek.

Ezek a következők:

1. Az erdő meghatározása.
2. Az erdők osztályozása.
3. Az erdők tulajdonjoga és használata.
4. A többcélú erdőhasznosítás és a jóléti erdőgazdálkodás.
5. Mi a helyzet az üzemtervezéssel? Üzemtervi kötelezettséggel?
6. Az erdészeti igazgatás szervezete és feladatai.
7. A fő erdőgazdaság-politikai célkitűzések.
8. Az erdő és a vad kapcsolata.
9. Az állampolgárok jogai az erdőben.

A munkánkhoz — úgy gondoljuk, újszerűen — ebben a témakörben a külföldi erdészeti tapasztalatokat is hasznosítjuk.

Tíz — szocialista és kapitalista — állam erdészeti szerveitől kértünk és kaptunk viszonylag „fiatal” erdőtörvényt, erdészeti jogszabályt. Rendelkezésünk-re áll:

Szovjetunió, Csehszlovákia, Lengyelország, Bulgária, Jugoszlávia, valamint Ausztria, a Német Szövetségi Köztársaság, Svédország, Finnország és Norvégia
érvényben levő erdőtörvénye vagy más hasonló, magas szintű erdészeti vonatkozású jogszabálya.

A munka során azt vizsgáltuk, hogy az igényelt és elemezni kívánt kilenc szempont és ezek megoldása hogyan van szabályozva más országok erdőtörvényeiben.

Megítélésünk szerint a témák — jogszabályok alapján — történt boncolgatása és értékelése az új törvény munkálataihoz igen hasznos segítséget adhat. Az egyes gondolatokhoz, pontokhoz gazdag anyagot sikerült összegyűjteni. Van viszont egy-két problémakör, amelyhez a vizsgált törvények csak igen szerény segítséget adnak.

Kutatói munkánkat a témaköri kérdéseknek fejezetenként való feldolgozásával végeztük. A fejezetekben a témakörök szempontjainak feltüntetése után idézzük a külföldi jogszabályok oda vonatkozó szövegeit, a kiemelkedőnek tartott törvényi részeket. A fejezetek második részében pedig a törvényi szövegek alapján adunk rövid értékelést, teszünk rövid összehasonlítást, emeljük ki az azonosságokat és az eltéréseket, valamint ismertetjük a mi számunkra újszerű meghatározásokat.

A tanulmány két részből áll. Az első részben mutatjuk be a feldolgozásra kiválasztott kilenc témaköri kérdésünkre vonatkozó törvényi idézeteket és az értékeléseket. Az idézeteket országonként, a jogszabályok megfelelő fejezeteiből — a paragrafusok egymást követő sorrendje szerint — általában szó szerint emeltük ki. Munkánkban a fejezetekre és paragrafusokra való hivatkozást mellőztük. A jogszabályokban természetesen minden „idézet” megtalálható.

A tanulmány második részében (az I. kötet második felében és a II. kötetben) adjuk a külföldi jogszabályok magyar nyelvű fordításait. Megjegyezzük, hogy nem minden törvény fordítása tartalmaz teljes szöveget. Néhány erdőtörvényből a számunkra érdektelennek látszó vagy elvontnak mondható szakaszokat, a cél és a jobb áttekinthetőség érdekében kihagytuk, mellőztük.

A jogszabályi anyagok feldolgozása után úgy látjuk, hogy a kitűzött célt elértük. Kezdeményezésünk és munkánk legnagyobb eredményét abban látjuk, hogy először sikerült a külföldi törvények összegyűjtésével és rendszerezésével

egy, hosszú évekre érvényes és használható gyűjteményt adni szakembereink: erdészeti szerveink vezetői és munkatársai, jogászaink és kutatóink kezébe. Ki-ki munkája során a törvénygyűjteményt forgatva, mindenkor megtalálhatja azt az anyagot, törvényi részt és szabályozást, amire szüksége van, ami érdekes számára.

Nem volt érdektelen a kutató számára összehasonlítani a tíz külföldi erdő-törvényt az 1961. évi erdőtörvényünkkel. Úgy érezzük, hogy ebből az összehasonlító munkából a mi „öreg” törvényünk — szerkezeténél, korszerű, modern álláspontjánál és széles körű mondanivalójánál fogva — kedvező elismeréssel kerül ki.

Reméljük, hogy ezzel a munkával sikerül segítséget és munkaeszközt is adni erdészeink és jogászaink kezébe. Bízunk abban, hogy tevékenységünkkel és e kétkötetes anyagunkkal hozzá tudunk járulni erdőgazdálkodásunk és faiparunk munkájának további javításához és egy még sikeresebb és időtállóbb erdő-törvény elkészítéséhez.

Dr. Vágó Ödön

A Mezőgazdasági Kiadó, a közelmúltban jelentette meg DR. STEFANOVITS PÁL szerkesztésében, 8 szakíró közreműködésével, a biológiai környezetvédelemmel foglalkozó,

Talajvédelem, környezetvédelem

című, 231 (243) oldalas könyvét. Mint a könyv hátsó oldalán olvasható: a mezőgazdaság anyagi-műszaki fejlesztése az érintett területek lényeges változását vonja maga után. A különféle ökoszisztémák között jellegzetes kölcsönhatások jönnek létre, s a környezeti változások hasznosan vagy károsan befolyásolják az élővilág, ebben az ember létfeltételeit. A talajművelés gépesített megoldása, a műtrágyák alkalmazása is következményekkel jár. Megváltozhat pl. a talajok vízgazdálkodása a víz és a talajok kapcsolata. Egyik legfontosabb feladatunkká válik a vízvédelem, az öntözés talaj- és környezetvédelmi megoldása. Napjaink kérdése a nagyvárosok, az ipartelepek környezetvédelme. Mindezekről 7 fejezetbe csoportosítva, táblázatokkal, ábrákkal, grafikonokkal gazdagon ellátva, szó van a tanulmányokban.

A dolog természete szerint a mezőgazdaság szempontjai, vonatkozásai állnak az előtérben. Azonban főleg a talajjavítással (savanyú, szikes, sós talajok), a víz- és a szélerózióval foglalkozó részek, a gyomirtó szerekkel, a herbicidekkel, azok talajra, környezetre kifejtett hatásával, a szennyvizek káros-hasznos vonatkozásaival, az öntözéssel összefüggő fásítások lehetőségeivel az erdészeknek is célszerű megismerkedniük.

A könyv a talajra vonatkozó ismereteket és tennivalókat hangsúlyozza, leszögezve: a talajnak, mint önálló természeti jelenségnek, a földfelszínre érintő fizikai, kémiai és biológiai hatások összegezőjének olyan állapotát kell kialakítani és megőrizni, amelyben mind a természetes, mind az emberi irányítás alatt álló ökoszisztémákban játszott szerepének eleget tud tenni.

Erdészeti vonatkozásokban is aláhúzom a talajművelésről mondottakat. Figyelmet érdemeltek a felszíni fejtések, a bányahányók felszínalakító következményei, hasznosításuknak elsősorban ránk váró feladatai, a talajsavanyodás, a meszezés erdészeti vonatkozásai. A szikjavításról mondottak bennünket inkább a kísérletek beállításán, a fásítások szaktanácsadásán át érdekelnek. A savanyú, többnyire kovárányos homok a vízháztartás jellegétől függően (erről nem sokat olvashatunk a könyvben), fajfajválasztási tervfeladatunk csupán.

Érdekes a víz- és a szélerózió okozta talajpusztulás hatásvizsgálata. Megoldása csak táji tervezésen keresztül volna komolyan megfogható, ahol az eltérő domborzati adottságok, művelési ágak mellett, a lakott települések kívánalmainak kielégítéséhez a folyó- és állóvizek, valamint az erdők szolgáltatják mindenkor és mindenütt a biztos, természetszerű alapokat. A természetben minden mindennel összefügg és így önmagában a mezőgazdaság sem fogja még ott sem megállítani a környezet károsodását, ahol nagy, összefüggő területekkel (Tiszántúl) rendelkezik.